

2013-12-06, reviderad 2026-02-04

Gestaltningssprogram

Riktlinjer för uteserveringar i Nyköping

Varför riktlinjer?

Uteserveringar är en del av staden och något som bidrar till en mer levande stad och ett rikare kulturliv. För att göra stadskärnan så trivsamt som möjligt har riktlinjer för gestaltningen av uteserveringar tagits fram. Genom att ställa krav på uteserveringarnas utformning bidrar dessa till att försköna staden ytterligare. I och med att stadskärnan förnyas ställs nya krav på stadens helhetsintryck, och det är viktigt att uteserveringarna utformas så att de stämmer överens med platsens karaktär.

Serveringarna utgör en viktig del av stadens möblemang och ska utformas så att de ger ett lätt och luftigt intryck. De ska upplevas som en del av gaturummet och bör inte dominera över omgivningen. Val av staket, bord och stolar, parasoller och markiser har stor betydelse för platsens helhetsintryck. Hög kvalitet är ledord i valet av all utrustning, både formgivning och tekniskt utförande. Staden ska vara tillgänglig för alla och det gäller även uteserveringarna.

Den här skriften visar hur du bäst utformar din uteservering så att den passar bra in i omgivande miljö samtidigt som den uppfyller kraven för alkoholservice och god tillgänglighet. De höga gestaltningskraven gäller endast för Nyköpings stadskärna, men tillgänglighetskraven gäller för hela Nyköping.

Fotografier av Cecilia Behm där inget annat anges. Framsidebild från Malmö kommuns uteserveringsprogram. Illustration på sidan 8 av Ulrika Svensson. Produktbilder på sidan 9 från respektive företag.

Bild från Malmö kommuns uteserveringsprogram, som visar de enhetligt utformade uteserveringarna på Nyhavn i Köpenhamn.

Bild från Malmö kommuns uteserveringsprogram som visar en lämplig avgränsning

Sammanfattning av riktlinjer

Mått och placering

- Uteserveringens placering avgörs med hänsyn till gatans och gångbanans utformning.
- Minsta mått under parasoll och markis ska vara 2,5 meter.
- Avgränsningens höjd får vara lägst 0,8 meter och högst 1,1 meter.
- Uteserveringens alla tillhörigheter (möbler, parasoll, blomsterlådor med mera) ska rymmas inom serveringsytan.
- Uteserveringen får vara lika lång som restaurangen, om det inte är olämpligt ur trafik- eller framkomlighetssynpunkt.

Väggar

- Serveringen ska vara avgränsad.
- Avgränsningen ska vara genomsläpplig och tillverkad i smide, metall eller lättare målad träkonstruktion. Alla träkonstruktioner ska vara av miljöcertifierat virke, tryckimpregnerat trä är inte tillåtet.
- Avgränsningens höjd får vara lägst 0,8 meter och högst 1,1 meter. Högre staket kräver bygglov.
- Avgränsningen måste ha en tvärså högst 15 centimeter ovanför mark, av hänsyn till synskadade.
- Staket får inte anläggas i marken, i så fall krävs särskilt tillstånd från Tekniska divisionen.
- Entrén till uteserveringen ska vara minst 1,5 meter bred.
- Ingen reklam förutom restaurangens logotyp är tillåten.

Golv

- Stadens golv är uteserveringens golv, inga uppbyggnader är tillåtna.
- Vid kraftiga ojämnheter i mark kan en matta tillåtas, detta avgörs från fall till fall.
- Om uteserveringen upplåttna område lutar kraftigt kan uppbyggnad tillåtas. Uteserveringen måste då ha en permanent ramp med maxlutning 5%, 1:20.

Tak

- Parasoll och markiser ska ha neutrala färger, naturvitt eller svart.
- Minsta fria höjd under parasoll och markis ska vara 2,5 meter.
- Ingen reklam förutom restaurangens logotyp är tillåten.

Möbler

- Uteserveringens möbler ska vara tillverkade av metall och/eller trä. Plastmöbler tillåts om de inte är av enklare sort. Formgjutna plastmöbler tillåts inte.
- Möbler av trä ska vara tillverkade av miljöcertifierat virke.
- Möblerna ska ha mörk färgsättning: svart, mörkgrå eller mörkgrön.
- Vita möbler är inte tillåtna, av hänsyn till synskadade.
- Möblerna måste vara flyttbara och tillåta att funktionshindrade kan ta sig fram.
- Möblerna ska vara tillgängliga för alla.
- Ingen reklam förutom restaurangens logotyp är tillåten.

Uteserveringens mått och placering

Uteserveringen är som en teatersalong där människor kan betrakta varandra och uppleva stadens liv. Kontakten mellan uteserveringen och gatan är därför viktig.

Trafiksäker passage måste kunna ske förbi uteserveringen. Är serveringen placerad i ett trångt läge kan 1,6 meter fri passage tillåtas på en sträcka av 5 meter. Minsta mått under parasoll och markis ska vara 2,5 meter över mark. Uteserveringens avgränsning ska ha en höjd på minst 0,8 meter och högst 1,1 meter.

Serveringen måste inte ligga i anslutning till restaurangbyggnadens fasad. Undantaget gäller om serveringen har alkoholtillstånd, då måste den ligga intill fasad. För alla uteserveringar är uppsikt över serveringsytan ett måste. Exakt placering bestäms i samråd med Tekniska divisionen.

Allt möblemang som hör till uteserveringen, såsom möbler, parasoll, skyltar, menyer och blomsterlådor måste placeras inom den tillåtna serveringsytan. Inget får ställas eller hängas utanför.

Uteserveringen ska inte övermöbleras. För god framkomlighet rekommenderas följande riktmärken: 1 sittande person/m² och 2,5 stående personer/m².

Riktlinjer för mått och placering

- Minsta mått under parasoll och markis ska vara 2,5 meter.
- Avgränsningens höjd får vara lägst 0,8 meter och högst 1,1 meter.
- Uteserveringens alla tillhörigheter ska rymmas inom Serveringsytan.
- Uteserveringen får vara lika lång som restaurangen, om det inte är olämpligt ur trafik- eller framkomlighets-synpunkt.

Uteserveringens väggar

Uteserveringarna utgör en trevlig del av gatulivet, och ska därför utformas så att de bibehåller kontakten med stadslivet utanför. Väggarna på serveringen måste göras genomsiktliga för att smälta in i gatubilden, samtidigt som man kan uppleva stadens liv.

Avgränsningen säkrar framkomligheten. Om alkoholtillstånd finns för uteserveringen krävs att hela ytan är avgränsad och överblickbar. Finns inget alkoholtillstånd räcker det att kortsidorna är avgränsade. Öppna långsidor är också bättre ur tillgänglighetssynpunkt.

Avgränsningens material ska vara av god kvalitet och stämma överens med stadsmiljön. Ett staket av lätt och luftig utformning är att föredra, utfört i smide, metall eller bemalat miljöcertifierat trä. Staket av tryckimpregnerat trä eller plast godkänns inte.

Staketets färgsättning bör vara mörk för att skapa kontrast till omgivningen och underlätta för synskadade, mörkgrått eller svart. Staketet får inte fastsättas i marken, i så fall krävs särskilt tillstånd från Tekniska divisionen. Undantag kan göras på platser som inte vinterunderhålls av kommunen.

Staketets höjd rekommenderas vara 1,1 meter. Ett för lågt staket är inte tillräckligt tydligt som avgränsning och ett högre staket kräver bygglov. En tvärlå högst 15 centimeter ovanför mark måste finnas av hänsyn till synskadade. Entrén till uteserveringen ska vara minst 1,5 meter bred. Planteringskärl får användas istället för staket. Tänk på att inte använda växter som är allergiframkallande.

Uteserveringen får inte ha täta väggar ens om de är genomsiktliga. Synskadade personer kan ha svårigheter att uppfatta glasväggar. Glas blir dessutom lätt smutsigt och plexiglas repas. Däremot får markisväv spännas mellan staketets stolpar. Markisväven ska då ha en neutral kulör, naturvit, mörkgrå eller svart.

Riktlinjer för kulörer är RAL 9005 (svart) och RAL 7043 (mörkgrått). Till markisväv även RAL 9001 (naturvitt). Snarlika nyanser får användas. Se sidan 9 för inspiration på tillåtna stakettyper.

Riktlinjer för väggar

- Serveringen ska vara avgränsad.
- Avgränsningen ska vara genomsiktig och tillverkad i smide, metall eller lättare målad träkonstruktion.
- Mörk kulör underlättar tillgängligheten för synskadade.
- Planteringskärl får användas istället för staket.
- Avgränsningens höjd får vara lägst 0,8 meter och högst 1,1 meter. Den ska ha en tvärlå högst 15 centimeter ovanför mark.
- Staket får inte angöras i marken.
- Entrén till uteserveringen ska vara minst 1,5 meter bred.
- Ingen reklam förutom restaurangens logotyp är tillåten.

Uteserveringens golv

Uteserveringen ska vara en del av gatan och finnas på stadens villkor. Upphöjda trögolv och liknande är främmande inslag i stadsmiljön. Det betyder att uteserveringens möbler och avgränsning ska placeras direkt på marken. De upphöjda trögolven innebär dessutom ett hinder för funktionshindrade.

Om serveringsytans lutning är mer än 5% kan en utjämning av marken tillåtas i samråd med Tekniska divisionen. Denna upphöjning ska i så fall göras så låg och diskret som möjligt. Till ett upphöjt golv krävs en permanent ramp. Rampen ska placeras inom serveringens upplåtna område och ha en maxlutning på 5%, 1:20.

Riktlinjer för golv

- Stadens golv är uteserveringens golv.
- Vid kraftiga ojämnheter i mark kan en matta tillåtas, detta avgörs från fall till fall.
- Om uteserveringen upplåtna område lutar kraftigt kan uppbyggnad tillåtas. Uteserveringen måste då ha en permanent ramp med maxlutning 5%, 1:20.

Uteserveringens tak kan ha olika utformning, men färgen bör alltid vara neutral.

Uteserveringens tak

Uteserveringarna ska vara öppna och upplevas som en del av gaturummet. Ibland behövs dock skydd mot solgass och regn och då passar markiser och parasoll. Dessa ska ha en lätt utformning och kunna fällas in och ut beroende på väderlek. I det trängre gaturummet förespråkas ljusa markiser och parasoll, i ett mer öppet rum kan även mörka parasoll passa. Lämpliga nyanser är naturvitt, mörkgrått eller svart. Riktlinjer för kulörer är RAL 9005 (svart), RAL 7043 (mörkgrått) och RAL 9001 (naturvitt). Snarlika nyanser får användas.

Höjden och längden på en väggfast markis ska harmonisera med fasaden. Markisen ska vara frihängande och får inte ha stödben som vilar på marken. Markiser och parasoll måste vara inom serveringens upplåtna yta. Utstickande markiser och parasoll kan hindra framkomligheten. Är uteserveringens yta stor kan den väggfasta markisen kombineras med lösa parasoller. Minsta fria höjd under markis och parasoll ska vara 2,5 meter. Parasollen får ha olika typer av utformning, men får inte fastsättas i marken. Undantag kan göras på platser som inte vinterunderhålls av kommunen. Särskilt tillstånd krävs då från Tekniska divisionen.

Riktlinjer för tak

- Parasoll och markiser ska ha neutrala färger, naturvitt, mörkgrått eller svart.
- Minsta fria höjd under parasoll och markis ska vara 2,5 meter.
- Ingen reklam förutom restaurangens logotyp är tillåten.

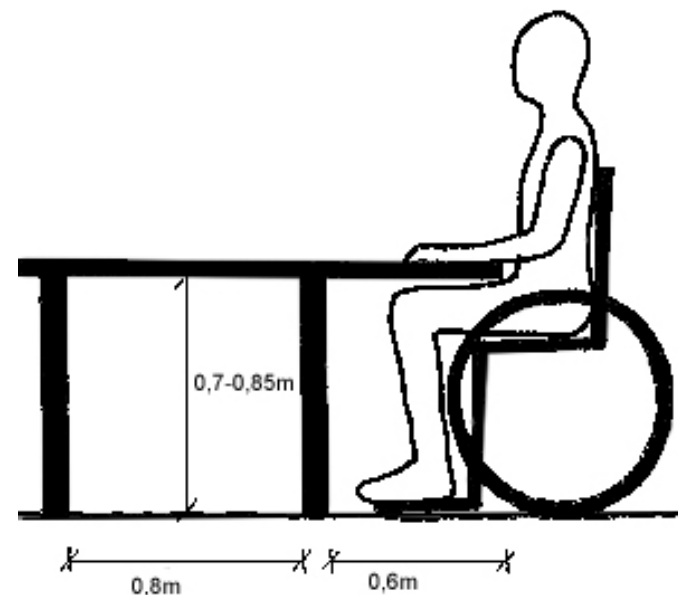
Uteserveringens möbler

Möblerna ska vara välkomnande för gästerna, men det är också viktigt att de passar in i stadsmiljön. De ska vara bekväma och tåla att stå utomhus. Smide, metall och lättare träkonstruktioner är lämpliga material. Trämöbler ska vara av certifierat virke. Plastmöbler tillåts om de är av gedigen kvalitet, enklaste sortens formgjutna plastmöbler tillåts inte.

Möblernas färgsättning ska göras så att den passar in i omkringliggande miljö. Främst förespråkas svart kulör, men även mörkgrått och mörkgrönt är tillåtet. Vita möbler försämrar tillgängligheten då de kan blanda synskadade personer, och är därför inte tillåtna. Möblerna ska vara tillgängliga för alla. Det kan vara bra att ha stolar både med och utan armstöd, speciellt muskelsvaga personer kan dessutom behöva armstöd för att kunna resa sig.

Tänk också på att möblerna ska stå stadigt på marken. Avståndet mellan bordsbenen måste vara tillräckligt stort för att en rullstolsburen person ska kunna komma intill bordet, minst 0,8 meter. Alternativt bör bordsskivan sticka ut 0,6 meter på kortsidan. Höjden på bordet bör vara 0,7-0,85 meter. Se bild till höger. Under bordet får inte finnas någon tvärså som hindrar att den rullstolsburne kan komma intill bordet.

Se sidan 9 för inspirationsbilder på godkända möbeltyper. Riktlinjer för kulörer är RAL 9005 (svart), RAL 7043 (mörkgrått) och RAL 6009 (mörkgrönt). Snarlika nyanser får användas. Önskas egen belysning och gasolvärmare avgörs det från fall till fall. Sådana detaljer måste redovisas i ansökan.

Riktlinjer för möbler

- Uteserveringens möbler ska vara av metall, trä eller gedigen plast. Formgjutna plastmöbler tillåts inte.
- Möbler av trä ska vara tillverkade av miljöcertifierat virke.
- Vita möbler är inte tillåtna, av hänsyn till synskadade.
- Möblerna ska vara tillgängliga för alla.
- Möblerna måste vara flyttbara och tillåta att funktionshindrade kan ta sig fram.
- Ingen reklam förutom restaurangens logotyp är tillåten.

Principer för möbler och avgränsningar

Denna sida visar inspirationsbilder på godkända möbel- och stakettyper. Det föreligger inga krav på att använda just dessa produkter, huvudsaken är att möblerna fungerar bra på platsen. Även de miljöbilder som visas i denna skrift fungerar som riktlinjer för hur din uteservering kan utformas.

Företag: Fermob
Modell: Bistro

F: Grythyttan
M: Stol 1

F: Grythyttan
M: A2

F: Röshults
M: Garden bistro chair

Företag: Cane-Line
Modell: Newport

F: Fermob
M: Costa

F: Cane-Line
M: Edge

Företag: Cane-Line
Modell: Diamond

F: Röshults
M: Garden easy sofa

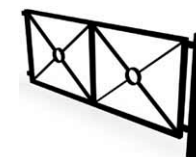
Företag: Nola
Modell: Frame planteringslåda

F: SMD
M: Urban garden planteringslåda

Företag: Nola
Modell: Café

F: Lappset
M: Ströget

Företag: Byarum
Modell: Lessebo

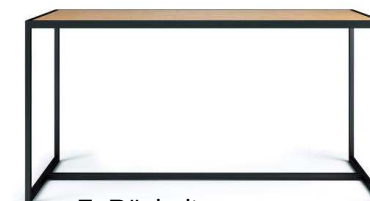
F: Nola
M: Kyparn

F: Skagerak
M: St Thomas

Företag: Grythyttan
Modell: 9A

F: Röshults
M: Bistro

Tillstånd för uteservering

Ansökan sker till polisen på särskild blankett. Blanketten finns på Polisens hemsida. Kontakta gärna Tekniska divisionen innan du söker tillstånd för att få råd kring din uteservering, telefon 0155-24 88 00. Med ansökan ska bifogas:

- Planskiss i skala 1:50 eller 1:100, som visar uteserveringens placering och utformning, närmaste byggnader samt omgivande gator och trottoarer. Kommunen kan bistå med kartmaterial och skisshjälp.
- Planen ska redovisa alla fasta föremål kring uteserveringen, såsom träd, cykelställ, stolpar, belysning, parkmöbler med mera. Detta för att den fria passagen ska kunna bedömas.
- Planen måste vara måttsatt, även avstånd på intilliggande gata och trottoar.
- Tydliga foton, ritningar och/eller skisser som visar möbler, markiser, parasoll, staket, blomsterlådor, belysning och liknande. Även material och färg på dessa ska anges.

Tillstånd för uteservering beviljas för en säsong i taget: sommarsäsong 1 april–1 november och vintersäsong 2 november–31 mars. Tillståndet kan återkallas om gällande regler inte iakttas. Om anordning för uteservering p.g.a. akut ledningsarbete tillfälligt måste tas bort under tillståndstiden ska tillståndsinnehavaren svara för kostnaden för borttagande och återställning av anordningen. Observera att andra lagar och förordningar kan beröra ansökan om uteservering.

När behövs bygglov?

Är du osäker på om din uteservering kräver bygglov, kontakta Byggenheten för rådgivning, telefon 0155-24 80 00.

Övrigt att tänka på

Uteserveringens möbler ska efter stängningsdags förvaras så att de inte kan användas av obehöriga och orsaka störningar för omgivningen.

Det är restaurangidkarens ansvar att hålla rent och snyggt på sin uteservering. Skräp och kvarlämnade matrester lockar till sig fåglar, vilka både skräpar ner och stör gästerna. Tänk också på att inte störa omgivningen. Hög musik och rökning kan orsaka besvär för boende i området. Är du osäker på vad som gäller, kontakta Miljöenheten på telefon 0155- 24 80 00.

Om del av uteserveringen placeras närmare körbanan än 0,5 meter ska de yttre hörnen på anordningen förses med godkänd reflex.

Inom området befintliga brandposter, kabelbrunnar, avloppsbrunnar, kopplingsskåp och liknande ska hållas tillgängligt och får ej övertäckas eller skadas. Inga ingrepp får göras i befintlig markbeläggning utan särskilt tillstånd.

Serveringskiosk räknas som byggnad och får inte ställas upp utan bygglov. Eventuella serveringsdiskar ska redovisas i ansökan och får inte tillkomma i efterhand.

Kontaktuppgifter

POLISEN

Telefon 0155-114 14
Ansökan skickas till:
Box 1033
611 29 Nyköping

NYKÖPINGS KOMMUN

Frågor om uteserveringar:

Frågor om uteserveringar besvaras av Tekniska divisionen.
Telefon 0155-24 88 00

Frågor om bygglov:

Bygglovbeslut hanteras av bygglovenheten på
Samhällsbyggnadsavdelningen.
Telefon 0155-24 80 00

Frågor om livsmedel:

Livsmedelsfrågor hanteras av Miljöenheten på
Samhällsbyggnadsavdelningen.
Telefon 0155-24 80 00